

№46 (14 червня 2017)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЦЕНТРУ РАЗУМКОВА

ЗМІСТ

ВНУТРІШНЯ ПОЛІТИКА.....	1
НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА І ОБОРОНА.....	3
ЕКОНОМІКА.....	4
ЕНЕРГЕТИКА.....	5
ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА.....	5
СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА.....	6
СОЦІОЛОГІЯ.....	7
ПОДІЇ ЦЕНТРУ РАЗУМКОВА.....	8

ЧИ Є КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД СУДОМ?

Неспроможність Конституційного суду обрати нового голову КСУ на закритому засіданні, що відбулося днями, є лише зовнішньою ознакою наявності проблем, що накопичилися всередині та навколо цієї важливої державної інституції.

До внесення 2 червня 2016 року змін до Конституції конституційно - правова доктрина базувалася на сприйнятті Конституційного суду як органу конституційного судочинства. Юрисдикція Конституційного суду мала забезпечувати – як його основне завдання – конституційний контроль за дотриманням владою (правлячою політичною елітою) Конституції. Якийсь час так і було. Проте поступово Конституційний суд набув неофіційного статусу політичного органу, поклавши в основу своєї діяльності політичну доцільність. Своєрідним апогеєм на тлі його одіозних рішень 2007-2010 років стало антиконституційне рішення від 30.09.2010р., яким було сплундровано конституційний лад. Відновлення дії

Конституції в редакції 1996р. кардинально не змінило характеру діяльності Конституційного суду. Починаючи з другої половини 2014р. його судді остаточно заспокоїлися і продовжують свою діяльність, що мало відрізняється від попередньої, орієнтованої на запити влади.

Про юрисдикцію Конституційного суду, його статус, вплив на нього Змін до Конституції разом з поки що проектом Закону «Про Конституційний суд України»

розповів науковий консультант Центру Разумкова з правових питань Віктор МУСІЯКА

Повна версія [тексту](#)

Науковий консультант з правових
питань Центру Разумкова
Віктор МУСІЯКА

ВНАСЛІДОК ПОДІЙ ОСТАННІХ РОКІВ УКРАЇНЦІ УСВІДОМИЛИ СВОЮ ОКРЕМІШНІСТЬ

Виходячи з того, що ми у стані збройного конфлікту, який приніс величезні жертви, територіальні та економічні втрати Україні, ставлення громадян до Росії суттєво змінилося. І це підтверджують дані наших соціологічних досліджень. 80% громадян сумарно визначають відносини між Україною та Росією як погані або ворожі. Інший показник — більшість громадян не бачать перспектив покращення таких відносин не те що в коротко-, а й у середньостроковій перспективі, навіть у перспективі 50 років. Серед громадян побутує думка, що найближчим часом відносини залишаться без змін або погіршаться — це понад 70% населення. А якщо є оптимізм, то лише на перспективу 5–10 років. Але наразі можна сказати, що перспектив для відновлення колишнього ставлення українських громадян до Росії немає.

Ще є міфи — надзвичайна річ, яка важко долається. Скажімо, якщо говорити про міф «один народ», то понад 60% українців вважає, що українці та росіяни — різні народи. Але водночас чверть населення каже, що це один народ.

Щодо «братніх народів» тут у нас більш як половина громадян вважає, що українці та росіяни — братні народи. Хоча порівняно з 2016 роком ця цифра зменшилася: було 62%. Але питання в тому, що люди в це поняття вкладають? Одна справа, якщо тут йде мова про спільну історичну спадщину, походження від одного слов'янського кореня, інша - якщо про сам характер відносин. Тут не можна сказати, яка частка аргументації в тих 50%.

Але зрозуміло, що українці значною мірою усвідомили свою окремішність унаслідок подій останніх років. Хоча б тому, що понад 60% поділяє думку, що Україна має відмінну від інших держав історію, яка не прив'язується до іншої країни. Це показник того, що українці усвідомлюють себе іншим народом, іншою нацією. Зміни почалися з 2014-го. І ми їх фіксуємо зараз, в останні роки.

Повна версія [тексту](#)

Заступник генерального директора -
директор політико-правових
програм Центру Разумкова
Юрій ЯКИМЕНКО

ПРОБЛЕМА ПРОПОЗИЦІЇ. ЧИ ПОТРІБНІ УКРАЇНІ НОВІ ПАРТІЇ І ЛІДЕРИ

Суспільство досить серйозно не довіряє політикам і партіям. Опитування громадської думки і президентські рейтинги вітчизняних політиків свідчать про те, що українцям потрібні нові лідери.

Згідно з нашими останніми соціопитуваннями, на питання про те, чи потрібні Україні нові обличчя, нові партії і нові лідери, більшість респондентів завжди відповідає «так, потрібні». Це дає нам підстави говорити про те, що запит на нові обличчя в українській політиці існує. Цей запит також підтверджується низьким рівнем довіри і низьким рейтингом тих людей, яких бачить кандидатами в президенти – адже навіть найбільші цифри коливаються в межах 10%.

Попри те, що такий запит існує, є проблема з пропозицією. Якщо подивитися на наші дослідження, то понад 50% громадян не обрали жодного із запропонованих кандидатів: голоси пішли категорії «інший політик» (10%), «не брав участі в виборах» (20%), «важко відповісти» (19%). Тобто половина респондентів просто не знають, за кого вони будуть голосувати, або при таких розкладах не бачать сенсу брати участь у виборах.

Звідки могли б з'явитися нові обличчя? В першу чергу, вони повинні були б готуватися з того ж політичного класу, тобто з політичної еліти, депутатів, членів уряду, які знаходяться на верхівці нашої політичної

системи. А також, можливо, з лідерів тих партій, які зараз поза парламентом, але досить відомі, впізнавані і ведуть громадську діяльність.

Однак суспільство, незважаючи на запит на нових політиків, досить серйозно не довіряє політиці як сфері діяльності, її працівникам і політичним інститутам, зокрема, політичним партіям. Така загальна недовіра заважає появі нових лідерів.

Крім того, в даній ситуації грає свою роль фактор медіа. Адже як люди будуть дізнаватися про нових політиків, якщо ЗМІ говорять про колишніх. В першу чергу джерелом політичних новин і інформації для переважної більшості громадян є провідні телеканали країни. Кого люди бачать на екрані, того і можуть розглядати в якості кандидата на виборах. Якщо ж на екранах не з'являються нові люди, то по інших каналах комунікації їм пробитися до суспільства дуже складно.

У таких умовах, з одного боку - недостатній пропозиції, з іншого - недовірі до політиків в цілому, а з третього - закритості каналів комунікації з людьми і виходить так, що ми продовжуємо «перебирати» тих самих людей по колу.

Повна версія [тексту](#)

Заступник генерального директора -
директор політико-правових програм Центру Разумкова
Юрій ЯКИМЕНКО

ПРО ПАДІННЯ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ РЕЙТИНГІВ

Три роки тому Петро Порошенко вступив на посаду Президента України. Отримавши на виборах довіру майже 55% виборців, на кінець травня 2017 року його рейтинг довіри впав до 22%.

Головною причиною падіння рейтингів усіх президентів є їх неспроможність чи небажання займатися нагальними проблемами пересічних громадян. Для людей важливі конкретні результати, а не політичні рішення, не факт схвалення реформаторських законів і указів, а їх практичне застосування кожною людиною. А з цим у влади завжди були проблеми.

Також існують об'єктивні чинники, що впливають на рейтинги президентів. А саме: ВВП на душу населення, рівень корупції, середня зарплата, ціни. І ми бачимо, що із 2008 року по усіх показниках ситуація в

Україні погіршувалася. Тому суб'єктивна думка людей збігалася із об'єктивними індикаторами.

У той же час, невдоволення владою - латентне не в останню чергу через конфлікт на Сході України. Війна є одним із факторів, які стримують посилення протестних настроїв у суспільстві. Люди розуміють, що будь-якими масовими протестами скористається Росія. Тобто, існування зовнішнього ворога сприяє довірі до влади і стримує протести.

Повна версія [тексту](#)

Директор соціологічної служби
Центру Разумкова
Андрій БИЧЕНКО

ПОЛІТРЕФОРМА ПО-ІТАЛІЙСЬКИ: РЕФЕРЕНДУМ 4 ГРУДНЯ 2016р. ТА ЙОГО ПЕРЕДІСТОРІЯ

Після завершення холодної війни одну з найбільших країн Європейського Союзу – Італію постійно розхитують різноспрямовані дії з реформування базової інституційної структури політичної системи. Це, насамперед, зміни до виборчого

закону – іноді діаметрально протилежні, а також спроби провести конституційну реформу в частині співвідношення між повноваженнями двох палат парламенту, які здійснювалися протягом останніх років.

Італійська політична реформа цікава не лише своєю тривалістю майже у чверть століття, а й тим, що до цього, від моменту скасування монархії у 1946р. і протягом усього повоєнного часу, ні італійська Конституція, ні електоральна система не зазнавали жодного серйозного коригування.

[Завантажити повний текст статті](#)

Провідний експерт
політико-правових програм
Центру Разумкова Віталій ЯРЕМА

Національна безпека і оборона

СИТУАЦІЯ НАПЕРЕДОДНІ ПЕРШОЇ ЗУСТРІЧІ ПУТІНА З ТРАМПМ

Зараз імовірність укладення, т.зв., «великої угоди» між США і РФ близька до нуля.

Домінуючим фактором впливу на атмосферу можливої майбутньої зустрічі президентів стане обставина двопартійного консенсусу в Сенаті і Конгресі США щодо неприйнятності «великої угоди» з Путіним. Тема незаконної анексії Криму і врегулювання конфлікту на сході України спочатку могла стати основним предметом торгу в обмін на зняття санкцій.

Проте за останні три місяці в Вашингтоні багато що змінилось. Пройшла чергова війна скандальних викриттів зв'язків з Росією штабу кандидата в президенти Трампа. Вже є абсолютно чіткі докази того,

Співдиректор програм
зовнішньої політики та міжнародної
безпеки Центру Разумкова
Олексій МЕЛЬНИК

що колишній радник Трампа, який пішов в відставку Майк Флінн всупереч письмовій забороні, брав гроші від приватних або державних структури РФ.

Президент США при всіх своїх особистих якостях і повноваженнях не має повну свободу дій і не може робити все на свій розсуд, не рахуючись з американськими виборцями, політиками і державною «машиною» загалом.

Один із прийомів, який президент РФ може використати на переговорах – «продаж страху» (ескалація і залякування). Але, як ми бачимо, з Трампом це не працює так, як було раніше з Бараком Обамою. Думаю, що серйозна ескалація конфлікту на Сході України з боку Росії може стимулювати прийняття рішень в Білому домі з розширення політики санкцій аж до надання Україні летального озброєння оборонного характеру. З огляду на ймовірність подібного сценарію, навряд чи Путіну зараз вигідно йти на ескалацію. Але аналіз рішень Путіна, починаючи з анексії Криму, свідчить про те, що вони не завжди вписуються в нормальну логіку.

Повна версія [тексту](#)

США СКАСОВУЮТЬ ВІЙСЬКОВУ ДОПОМОГУ. ЯК БУТИ УКРАЇНІ

Варто почати з того, що рішення про скасування американської безоплатної військової допомоги Україні та перехід на кредити ще остаточно не прийнято. Це лише пропозиція президента, яка не пройшла через Конгрес. Тому говорити про це як про доконаний факт поки що рано.

Така військова допомога йде в рамках програми Державного департаменту США, і там є два підрозділи: економічна допомога і військова. Важливо відзначити, що ще жодного разу ті суми, які запитував Держдеп, в бюджеті не виділялися. Тобто всі розмови про те, що фінансова допомога в цьому році знижується не відповідає дійсності.

Раніше була озвучена цифра допомоги в розмірі \$175 млн на 2017-2018 фінансовий рік. У 2016-2017 роках Україна отримала \$150 млн. Причому, коли ми отримали ці \$150 млн, спочатку пропонувалося виділити \$350 млн. Тобто, жодна бюджетна пропозиція не виконується на 100%. На цей рік вимагалось, по-моєму, \$500 млн, а дали 175.

Пропозиція Трампа про заміну допомоги на кредити стосується декількох країн, зокрема й України. Ключові ж партнери США так і залишаються на «бюджетній голці». А сім країн Трамп планує перевести на кредити. Чим це обернеться для світової і регіональної ситуації? Насамперед, це відштовхне від Сполучених Штатів їх союзників.

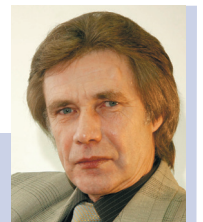
Багато американських політиків і представників істеблішменту будуть незадоволені таким рішенням. По-перше, це відхід від раніше даних обіцянок. А по-друге, це жодним чином не вирішує проблему української кризи, що виникла через відкритий та зухвалий наступ Росії на міжнародне право.

Для США такий перехід на кредитування був би вигідним, тому що замість того, щоб робити подарунки вони отримують замовлення, які гарантовано кредитуються. Грубо кажучи, це замкнений оборот грошей в межах Сполучених Штатів. В цьому питанні ховається суть самого Трампа не як політика, а як менеджера, економіста.

Такі кредити, звичайно, будуть менш вигідними, ніж отримання фінансової допомоги, але діватися все одно нікуди. Ця допомога береться для того, щоб забезпечити збройні сили сучасною зброєю. Якби в Україні було достатньо грошей, вона б могла замовити все це на власному Укроборонпромі. І забезпечити тим самим замкнуте коло виробництва необхідного озброєння. Але танків досі немає, тому що немає грошей для їх закупівлі. Високоточна зброя тільки випробовується, але у війська не надходить. Тому що немає грошей для закупівлі.

Крім того, розмови про скасування США військової допомоги вже грають на руку Росії. Вже з'явилися статті в Незалежній газеті та на Військовому кур'єрі. Версія, що США нас зраджує вже відпрацьовується, і тиск буде тільки поглиблюватися. І треба бути до цього готовим.

Повна версія [тексту](#)

Директор військових програм
Центру Разумкова,
Микола СУНГУРОВСЬКИЙ

НАВІЩО ПРИЗИВАЮТЬ ОФІЦЕРІВ ЗАПАСУ

Міністр оборони Степан Полторак підписав указ про призов офіцерів запасу на службу в ЗСУ. Він має початися вже в найближчі тижні.

Ця проблема виникла внаслідок великого недоукомплектування саме цієї категорії у військах. За різними даними, показник досягає 40%. Знаючи стан

збройних сил ще до перебудови, на рубежі, до 2010 року, ця цифра іноді доходила до 50%. Після 2010 ситуація стала ще гіршою.

Щоб правильно вирішити проблему, потрібно підходити до питання комплексно. Річ у тім, що на цих призовах, ми ж беремо людей не звідки-небудь, а з

єдиного джерела – ринку праці України. Необхідно створити якісь конкурентоспроможні умови військової служби і щодо зарплати, і щодо всього пакету соціального забезпечення. Тоді люди хотіли б туди йти. По-друге, потрібно в самих військах створювати певні умови. Те, як зараз намагаються вирішити квартирне питання – теж половинчате рішення, тому що підвищення можливості з придбання квартир це не все, що необхідно офіцерові. Під час служби він повинен бути забезпечений на 100% і службовим житлом, і логістикою. Військовий, який служить у збройних силах і займається бойовою підготовкою, а зараз – бойовими діями, не повинен думати взагалі, як забезпечити

свою сім'ю, де її розмістити, куди дітей відправити в школу. За це все має відповідати тилова служба. У всіх нормальних арміях світу так і робиться. Це має бути комплексний підхід, а не спроба за рахунок одного призову заткнути дірку і забути про це. Так не вийде, це призведе лише до поглиблення проблеми. Якщо мобілізувати людей до війська, необхідно змінювати систему підготовки.

Повна версія [тексту](#)

Директор військових програм Центру Разумкова,
Микола СУНГУРОВСЬКИЙ

Економіка

ЗА ЗАКОНАМИ ТРАМПОНОМІКИ: ЧОГО ЧЕКАТИ СВІТУ ВІД АМЕРИКИ

Серед чинників глобального впливу чи не найважливіша роль належить новій економічній політиці США. Вона спрямована на сприяння і розвиток національної економіки шляхом посилення фіскального стимулювання, а також продовження підвищення центральним банком (Федеральним резервом) процентної ставки.

Поряд з цим, Китай дедалі більше перебирає на себе роль глобального лідера світової торгівлі. Однак, поки китайська економіка не є усталеною та інституційно міцною, все ще належить до висхідних, з обмеженнями на вільний рух капіталів тощо.

Тобто сьогодні світова економіка певним чином знаходиться на інституційному роздоріжжі (США

послабляють активність, Китай ще не став безумовним лідером), без чітких узгоджених сигналів стосовно свого розвитку. У таких умовах посилюються і ризики подальших розбалансованостей і невизначеностей, що негативно позначиться і на розвитку світової економіки загалом.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова
Василь ЮРЧИШИН

ПРО МОЖЛИВЕ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗАГАЛЬНОГО ДЕКЛАРУВАННЯ ДОХОДІВ ГРОМАДЯН

Уряд наблизився до рішення, щоб зобов'язати всіх без винятку громадян звітувати про майно та доходи. Уже до кінця цього року Кабмін розробить законопроект про запровадження загального декларування доходів громадян. Про це йдеться у пріоритетному плані дій уряду, затверджене постановою.

Це може бути спрямовано на підвищення загальної дисципліни платників податків і на те, щоб впровадити систему видатків, зокрема, пов'язаних із пільгами й субсидіями.

Вважається правильним, якщо людина чесно платить податки з усіх доходів. Адже саме таким чином наповнюється державний бюджет, який дозволяє країні мати гроші на базові потреби та розвиватися. Це теоретично. А на практиці потрібно брати до уваги наші реалії.

Передусім варто зачекати, щоб запрацювала належним чином система декларування для високопосадовців: аби не було технічних збоїв під час подання декларацій та аби нарешті всіх їх ґрунтовно перевірили. І лише після цього можна було б говорити про перехід до наступного етапу. У будь-якому разі, легким він не буде.

У багатьох цивілізованих країнах, зокрема у Європі та США, люди справді раз на рік подають документи, які засвідчують їхню податкову спроможність. Але там цій системі багато років. Крім того, на Заході не лише громадяни звітують про доходи, а й влада різних рівнів – про витрати. Тобто, з одного боку, держава контролює, щоб громадяни чесно платили податки, а громадяни з іншого – щоб ті податки належним чином використовували.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова Василь ЮРЧИШИН

УКРАЇНСЬКІ ВИРОБНИКИ ПОСТУПОВО ПЕРЕОРІЄНТОВУЮТЬСЯ НА НОВІ РИНКИ ЗБУТУ

Українська економіка поступово оживає після кризи. Експорт товарів і послуг виріс в I кварталі цього року на 34% в порівнянні з I кварталом 2016р. повідомляють як Мінекономрозвитку і торгівлі, так і Держслужба статистики. Головні зміни в тому, що наші виробники не тільки переорієнтуються на нові ринки збуту, але і змінюють асортимент продажів: перше місце впевнено утримує агросектор, а не важка

промисловість, як раніше, і підвищується частка експорту послуг. Більше третини, або 36,4% наших поставок, тепер йдуть в ЄС, близько 16% – в країни Азії і лише 14% – в РФ (тут падіння за рік майже вдвічі).

Але поки говорити як про стабільні успіхи, так і про те, що українські підприємства і бізнес перебудувалися і підкорили європейський ринок, рано. Потрібно розуміти, що все відбувається на тлі великого падіння обсягів торгівлі, які мала Україна в посткризовий період. Тому до поліпшень, які є, потрібно ставитися стримано. Структура експорту залишається низькоконкурентною, напівсировинною. Завдання експортувати не пшеницю, і навіть не борошно, а спагетті, поки не виконується. Але добре вже те, що попри складнощі переорієнтація на нові ринки відбувається.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова Василь ЮРЧИШИН

РІШЕННЯ СТОКГОЛЬМСЬКОГО АРБІТРАЖУ Є ОДНОЗНАЧНО ПОЗИТИВНИМ ДЛЯ УКРАЇНИ

Нещодавнє рішення Стокгольмського арбітражу однозначно позитивне для України, незважаючи на всі заяви «Газпрому». Ключовими в ньому є скасування принципу take or pay – «бери або плати», а також питання реекспорту російського газу. Можна сказати, що це зняло колосальні фінансові ризики не тільки з «Нафтогазу», але і з України як держави в цілому. Це надзвичайно позитивний сигнал для інвесторів. Таке рішення відкриває можливість реформування «Нафтогазу» з точки зору проведення поділу транспортування газу від видобутку і постачання. Україна, в разі успішного завершення поділу, зможе підвищити привабливість своєї ГТС, що сприятиме зменшенню привабливості для європейських компаній обхідного проекту «Північний потік-2». Це непрямий, але дуже важливий наслідок рішення суду. Рішення щодо транзитного контракту очікується наприкінці червня.

Рішення суду за ціновими спорами, тобто того, яку ціну російського газу для України вважати європейською та ринковою, не очікується до кінця червня. Як і рішення щодо суми, яку «Газпром» повинен сплатити Україні як компенсацію за поставки газу за завищеною ціною. Але навіть якщо рішення про повернення переплаченої за газ суми буде прийнято, це не означає, що «Газпром» ці гроші поверне. Як ми бачимо за справою ЮКОСа, російська сторона ніколи не поспішала виконувати міжнародні рішення.

Повна версія [тексту](#)

Директор енергетичних програм
Центру Разумкова
Володимир ОМЕЛЬЧЕНКО

ПРО ВІДМОВУ ВІД АНТРАЦИТУ І ПІДВИЩЕННЯ ТАРИФІВ

Запаси вугілля на українських ТЕС сягають 425 тисяч тонн, що є не так багато. Однак ситуація не критична, оскільки останнім часом використання вугілля антрацитових марок скоротилося з 20-25 тисяч тонн на добу до 3-4 тисяч тонн. Таке радикальне зниження свідчить, що Україна поступово, за хороших розкладів – протягом двох років, може відмовитися від антрациту. Насамперед за рахунок видобутку вугілля газових груп і модернізації теплової генерації.

Тим не менш поки доведеться імпортувати певні обсяги вугілля антрацитових груп, щоб виключити залежність від РФ. ДТЕК вже уклала перший контракт на закупівлю вугілля у Південно-Африканській республіці. У «Центренерго» тендер поки провалився. Але подолання залежності від антрациту – єдиний шлях до незалежності України в даному секторі.

На цьому тлі загострюватиметься питання підвищення тарифів на енергоносії. Сьогодні ціни на оптовому ринку підвищувати нікуди: у нас в країні одні з найвищих цін на вугілля в Європі. Питання більше стосується деформації цінової політики. Ціна електроенергії для населення значно нижча, ніж для промисловості. Тобто діє перехресне субсидування населення з боку промисловості. Це не дуже добре, оскільки, підвищуючи вартість товару, знижується конкурентоспроможність продукції. Деформацію будуть намагатися подолати через зниження ціни для промисловості і підвищення – для населення.

Повна версія [тексту](#)

Директор енергетичних програм Центру Разумкова
Володимир ОМЕЛЬЧЕНКО

Зовнішня політика

РОСІЙСЬКІ СЦЕНАРІЇ ДЛЯ ДОНБАСУ: ВІД ТАКТИКИ «ПОГЛИНАННЯ» ОРДЛО ДО РЕФЕРЕНДУМУ

Переговорний процес по Донбасу в «нормандському форматі» навіть з приходом Макрона поставлений на паузу. РФ тим часом використовує це для нарощування своїх позицій на Сході України. Відбувається дуже потужна латентна інтеграція територій ОРДЛО Росією. Тільки за останній квартал минулого року кількість приїздів росіян з «культурно-гуманітарною» місією (концерти, виступи діячів культури) в ОРДЛО було близько 60-ти. Уже в першому кварталі 2017 року це число зросло удвічі. При цьому триває низка процесів, які чітко свідчать, що тенденція поглинання збережеться.

Разом із тим, ключовий момент полягає в тому, що геополітичні очікування РФ руйнуються.

Надії на Трампа і «велику угоду» з ним, та на перемогу у Франції Ле Пен вже зазнали краху. Очевидно, що РФ коригуватиме свою політику щодо ОРДЛО. Якщо спершу йшлося про «спихування» територій з особливим статусом назад до складу

України, то зараз ситуація змінюється. Кремль розуміє, що зворотнє вбудовування ОРДЛО в Україну не вийшло. Хочуть чи не хочуть, вони будуть проводити латентну «повзучу» інтеграцію.

Україна зараз може опинитися на перехресті кількох можливих сценаріїв розвитку подій.

Один із варіантів – придністровський: на Донбасі збережеться тліючий, частково «заморожений» конфлікт з перспективою його подальшої ескалації. Другий варіант – осетино-абхазський, з визнанням цих територій як незалежних держав.

Повна версія [тексту](#)

Співдиректор програм зовнішньої
політики та міжнародної безпеки
Центру Разумкова
Михайло ПАШКОВ

РАТИФІКАЦІЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ: ЄВРОПЕЙСЬКІ РЕФОРМИ БЕЗ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПЕРСПЕКТИВИ

Нідерланди стали останньою країною-членом ЄС, яка поставила свій підпис під Угодою про асоціацію з Україною. Далі залишаються формальні процедури: підпис документу королем і передача ратифікаційних

грамот в Брюссель. Після остаточного вступу в силу Угоди про асоціацію на обидві сторони поширять свою дію статті, які раніше не охоплювалися механізмом тимчасового застосування і стосуються

співпраці України та ЄС з наступних питань: зовнішньої та безпекової політики, мирного вирішення регіональних конфліктів, нерозповсюдження зброї масового знищення, роззброєння, боротьби з тероризмом, а також міграції, притулку та управління кордонами, поведінки та мобільності працівників і спільної боротьби з організованою злочинністю та корупцією.

Отже, травень 2017 року став доленосним в історії європейської інтеграції України. Незважаючи на численні перешкоди, Україні зрештою було надано безвізовий режим, а Нідерланди завершили ратифікацію Угоди про асоціацію. Євросоюз зі свого боку продемонстрував практичну підтримку курсу європейської інтеграції України. Зрештою, ЄС і не міг вчинити інакше, оскільки саме непідписання зазначеної Угоди три з половиною роки тому стало причиною Євромайдану, який через жертви понад 100 українських патріотів сприяв зміні влади в країні. Київ у

свою чергу має показати рішучість у втіленні європейських реформ і намір модернізувати країну у відповідності до щойно затвердженої Угоди про асоціацію, яка пройшла чимало випробувань на своєму шляху. Однак робити це потрібно, виходячи виключно з національних інтересів України. А національним інтересом Києва щодо Європи та затвердженої Угоди є саме модернізація країни, підвищення її конкурентоспроможності на світових ринках, утвердження стабільних демократичних інституцій.

Повна версія [тексту](#)

Експерт програм зовнішньої політики
та міжнародної безпеки
Центру Разумкова
В'ячеслав ГОЛУБ

САМІТ G7 НА СИЦИЛІЇ: ТЕСТ НА СОЛІДАРНІСТЬ ЗАХОДУ

26-27 травня 2017 року в італійському місті Таорміна на Сицилії відбувся саміт G7. Він став першим такого роду заходом для багатьох світових лідерів. За результатами зустрічі світових лідерів на Сицилії було прийнято спільне комюніке. У ньому, серед іншого, було досягнуто консенсусу в питанні вільної торгівлі та конфлікту в Україні. Як зазначено у документі, сторони підтвердили свої зобов'язання щодо збереження вільної торгівлі та боротьби з протекціонізмом, досягнення більшої ефективності роботи СОТ. У той же час наголошено на необхідності усунення несправедливих торговельних практик, зокрема демпінгу, дискримінаційних нетарифних обмежень, урядового субсидування для підтримки експорту.

Сторони визнали, що шляхом врегулювання конфлікту в Україні є дотримання усіма учасниками Мінських угод. Лідери G7 схвалили зусилля Нормандської групи та Моніторингової місії ОБСЄ в деескалації

конфлікту. Вони підтвердили своє невизнання незаконної анексії Криму та повну підтримку незалежності та територіальної цілісності України. Світові лідери нагадали, що санкції проти Росії безпосередньо прив'язані до виконання нею своїх зобов'язань у рамках Мінських угод та її поваги до суверенітету України. Також наголошено на тому, що санкції можуть бути припинені, якщо РФ дотримається своїх зобов'язань, або ж посилені з метою збільшити фінансові втрати Кремля, якщо того вимагатимуть обставини. Разом з тим, країни G7 зазначили, що попри розбіжності з Росією вони виступають за її залученість у вирішення регіональних проблем.

Повна версія [тексту](#)

Експерт програм зовнішньої політики
та міжнародної безпеки
Центру Разумкова В'ячеслав ГОЛУБ

Соціальна політика

МОЛОДЬ ЗАЛИШАТИМЕТЬСЯ В УКРАЇНІ ЯКЩО БУДУТЬ ЗМІНИ НА КРАЩЕ

За різними статистичними даними, за кордоном сьогодні працює кожен сьомий українець, тобто більш як 7 мільйонів громадян працездатного віку. А в останні роки вік українських емігрантів зменшився, саме молодь активно залишає територію України.

Молодь залишатиметься в Україні за однієї умови: якщо будуть зміни на краще. Зараз ми цього не бачимо, а тому молоді люди виїжджатимуть і в подальшому. Цьому є пояснення – немає якісних робочих місць. При цьому, це не означає безробіття, бо робота, як така, в Україні є. А якісне робоче місце – це коли є хороша оплата праці, можливість кар'єрного росту та розвитку.

На сьогоднішній день праця в Україні знецінена. І знецінена, насамперед, кваліфікована праця. Тобто робота, для якої потрібна освіта – це лікарі, вчителі, науковці. Молода людина в Україні здобуває освіту, витрачає для цього свій час та зусилля, а потім не може знайти якісне робоче місце. Соціальні умови для молоді є неприйнятними: заробітна плата є невеликою, перспективи пенсійного забезпечення мінімальні.

Проте міграція української молоді за кордон може бути, як позитивним, так і негативним явищем.

Позитивним це може бути лише у тому випадку, якщо молодь виїжджає за кордон, отримує там хорошу європейську освіту, досвід життя та роботи, а потім повертається в Україну. Таким чином ці люди привозять у нашу країну справді потрібний європейський досвід та освіту, що працює на користь нашої держави. Негативні наслідки настають тоді, коли наша молодь не повертається з-за кордону. Таким чином відбувається вимивання освіченої, мобільної та активної молоді.

Для запобігання виїзду громадян за кордон слід змінити соціально-економічну політику держави: викоренити корупцію, змінити нинішню економічну модель з деіндустріальної на інноваційну та встановити гідну оплату праці.

Повна версія [тексту](#)

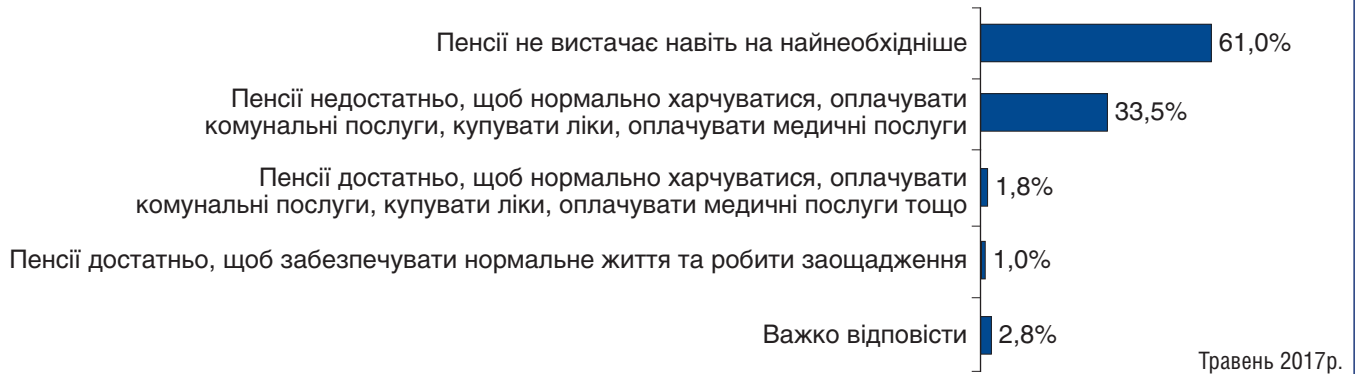
Науковий консультант Центру Разумкова
з соціальних та гуманітарних питань
Людмила ШАНГІНА

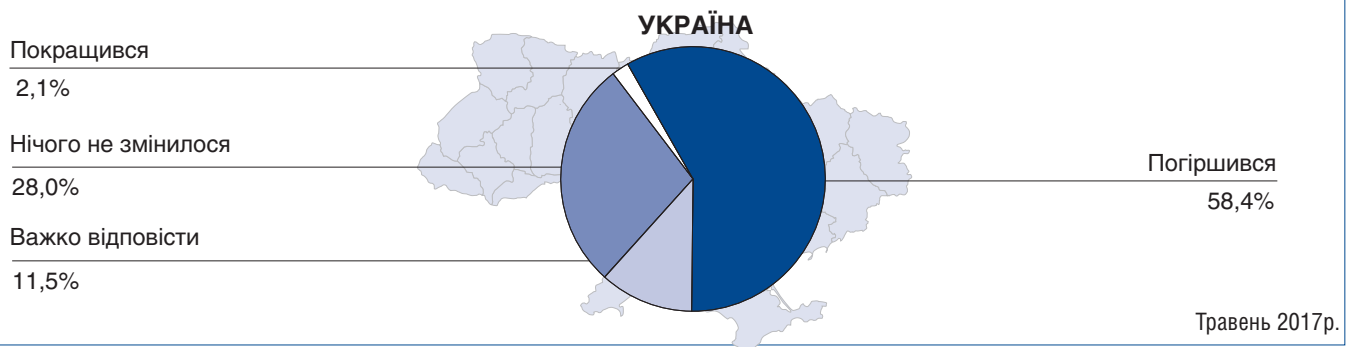
Дослідження проведено соціологічною службою Центру Разумкова з 19 по 25 травня 2017 року в усіх регіонах України за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей за вибіркою, що репрезентує доросле населення України за основними соціально-демографічними показниками. Опитано 2024 респонденти віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Більш докладно з результатами соціологічних досліджень, проведених Центром Разумкова, можна ознайомитися на нашому сайті <http://www.razumkov.org.ua>.

Виходячи з Вашого особистого досвіду або досвіду Ваших батьків, родичів, знайомих наскільки достатнім є розмір пенсії? % опитаних

Як змінився стан справ у сфері пенсійного забезпечення за останні 3 роки? % опитаних

Які проблеми пенсійного забезпечення хвилюють Вас найбільше?*

% опитаних

* Респондентам пропонувалося відзначити три прийнятні варіанти відповіді.

Події Центру Разумкова

ФАХОВА ДИСКУСІЯ НА ТЕМУ: «ВИКЛИКИ І РИЗИКИ РОЗГОРТАННЯ КРИЗОВИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ ТА НАПРЯМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЇХ ЗАПОБІГАННЯ»

30 травня 2017р. відбулась фахова дискусія «Виклики і ризики розгортання кризових процесів в Україні та напрями економічної політики їх запобігання», яка проводилась в рамках проекту Центру Разумкова, за підтримки Представництва Фонду Ганса Зайделя у м. Києві, Україна.

До участі в дискусії були запрошені представники законодавчої та виконавчої влади, банківської та фінансової системи, науковці, державні та незалежні експерти України, а також представники зарубіжних посольств та міжнародних організацій.

Були презентовані результати дослідження та обговорені наступні питання:

- сучасні світові тенденції, глобальні чинники і складові новітнього економічного середовища,
- глобальні економічні ризики і виклики та їх вплив на Україну,
- особливості вироблення і реалізації економічної політики в Україні, насамперед, в частині зміцнення платіжного балансу і зовнішньоторгової позиції;
- умови та напрями посилення змістовності і дієвості економічної політики для підтримки розвитку країни.

Дослідження презентовані на дискусії

Завантажити презентацію В.Юрчишина

«Виклики і ризики розгортання кризових процесів в Україні та напрями економічної політики їх запобігання»

ЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ ПОСТІЙНО ДІЮЧОГО КРУГЛОГО СТОЛУ «РЕЛІГІЯ І ВЛАДА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОВІДНОСИН»

24 травня 2017р. Центр Разумкова спільно з Представництвом Фонду Конрада Аденауера в Україні та за підтримки Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій провели чергове засідання постійно діючого Круглого столу «Релігія і влада в Україні: проблеми взаємовідносин». До обговорення пропонувались теми: «Внутрішні і зовнішні виклики і загрози для України: роль і можливості Церкви в їх подоланні».

Були обговорені наступні питання:

- Церква і релігійні організації України в подоланні наслідків військового конфлікту на території України.
- Роль Церкви в запобіганні зниженню життєвого рівня та рівня захисту прав і свобод громадян.

• Актуальні проблеми міжконфесійних і державно-конфесійних відносин в Україні: внутрішній і міжнародний виміри.

• Що найбільшою мірою заважає плідній співпраці держави і релігійних організацій України в різних сферах суспільного життя?

Інформаційні матеріали

УЧАСТЬ У ГЛОБАЛЬНОМУ САМІТІ АНАЛІТИЧНИХ ЦЕНТРІВ (THINK 20) «ГЛОБАЛЬНІ РІШЕННЯ – ДЛЯ ГРУПИ 20»

29-30 травня 2017 р. у Берліні відбувся глобальний саміт аналітичних центрів, який проводився у форматі підготовки цього річного саміту Групи 20 у німецькому Гамбурзі. У саміті Think 20 взяло участь понад 900 представників аналітичних кіл десятків країн світу з усіх континентів. Україну представляв на цьому заході науковий консультант з питань економіки Центру Разумкова Володимир Сіденко.

Цей захід був проведений в рамках сприяння уряду Німеччини, про що свідчила присутність та виступи низки високопосадовців – П. Альтмайера (голова Федеральної канцелярії та Федеральний міністр з особливих доручень), керівників ряду федеральних міністерств, а також Л.-Х. Рьоллера (головного економічного радника канцлера Німеччини).

На саміті були присутні керівники практично всіх основних аналітичних центрів світу, низка всесвітньо відомих вчених, у т.ч. чотири лауреати Нобелівської премії з економіки (Дж. Стігліц, Дж. Акекрлоф, М. Спенс, Е. Фелпс), колишній головний економіст Світового банку та ЄБРР, а нині професор Лондонської школи економіки Н. Стерн, колишній керівник Світової організації торгівлі П. Ламі, професор Колумбійського університету в США та спеціальний радник Генерального секретаря ООН Дж. Сакс. Слід відзначити особливо високий рівень представництва на саміті провідних міжнародних організацій. На саміті також виступали керівники або провідні аналітики низки відомих корпорацій.

За результатами дискусій на саміті T20 прийнято підсумковий документ під назвою «Глобальні рішення – 20 пропозицій для саміту G20», в якому, виходячи з необхідності формування нового бачення розвитку світу, визначено пріоритетні напрями майбутнього глобального розвитку.

Детальніше про захід можна ознайомитися за посиланнями:

<https://registration.global-solutions.international/>

<https://registration.global-solutions.international/videos>

УЧАСТЬ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ФОРУМІ ВАХАУ: «ЄВРОПА БЛИЖЧА ДО СВОЇХ ГРОМАДЯН»

10-11 червня 2017р. співдиректор програм з питань зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова Олексій Мельник взяв участь у Європейському Форумі Вахау: «Європа ближча до своїх громадян», що відбувся у місті Кремс, Австрія.

Головною метою Форуму було обговорення внутрішніх і зовнішніх викликів, що стоять перед Європою та обмін ідеями стосовно можливих і необхідних рішень із збереження та зміцнення ЄС як найбільш успішного проекту в історії Європи. Назва форуму констатує одну із ключових проблем, що підриває єдність сучасної Європи, породжує євроскептицизм на рівні держав членів і громадян країн ЄС, а саме – втрату зв'язку між великою політикою та потребами громадян.

Окрема сесія була присвячена проблемам безпеки, а саме обговоренню Глобальної стратегії ЄС «Спільне бачення, спільна дія: сильніша Європа», ухваленої в червні 2016р.

УЧАСТЬ У РОБОТІ II ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОНГРЕСУ

30 травня 2017р. у м. Києві відбувся II Енергетичний конгрес. Проект «Нової Енергетичної стратегії України до 2035 року: безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» був в центрі уваги учасників Конгресу.

Представники світового і українського енергетичного співтовариства, провідні експерти ринку, інвестори, представники Єврокомісії і профільних міністерств говорили про реформування ринку електроенергії, можливості збільшення частки відновлюваної енергетики, а також про перспективи подальшого використання нафти і газу.

У панелі, що була присвячена розвитку відновлюваної енергетики ВДЕ з доповіддю виступив директор енергетичних програм Центра Разумкова Володимир Омельченко – головний координатор групи експертів, що працювали над проектом Нової енергетичної стратегії. Зокрема, він відмітив, що зростаюча конкуренція на світових енергетичних ринках та стрімкий науково-технічний прогрес у розвитку ВДЕ та альтернативних видів палива розширюють для України можливості щодо вибору джерел і шляхів постачання первинних енергетичних ресурсів, оптимізації енергетичного міксу та, в перспективі, зменшення викидів парникових газів.

На думку Омельченка існують дві великі проблеми, від вирішення яких залежить успішне широкомасштабне впровадження відновлюваних технологій: створення недорогих систем акумулювання електроенергії для вирішення проблеми маневрування «зеленої» генерацією і поки ще відносно висока собівартість деяких відновлюваних технологій. «Якщо ці дві проблеми будуть вирішені, то можна констатувати, що ера вичерпного палива підійде до завершення», - зробив висновок директор енергетичних програм Центра Разумкова.

<http://razumkov.org.ua/novyny-tsentru/uchast-u-roboti-ii-energetychnoho-kongresu>

УЧАСТЬ У ДИСКУСІЇ “5TH UKRAINIAN REALITY CHECK”

24 травня 2017р. експерт програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки В. Голуб взяв участь у панельній дискусії “5th Ukrainian Reality Check”, що проводився в Посольстві Литовської Республіки в Україні.

Обговорювалися наступні питання: геополітичне становище України, шляхи врегулювання конфлікту на Донбасі, економічний розвиток та процес здійснення реформ.

Захід було організовано Центром вивчення Східної Європи за підтримки Міністерства закордонних справ Литви та Міністерства закордонних справ Латвії.

УЧАСТЬ У РОБОТІ КРУГЛОГО СТОЛУ “ЄВРОСКЕПТИЦИЗМ ЯК ІНСТРУМЕНТ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ. СПОСОБИ НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ”

23 травня 2017р. експерт програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова В. Голуб взяв участь у круглому столі «Євроскептицизм як інструмент гібридної війни. Способи нейтралізації». Учасники круглого столу обговорювали роль євроскептицизму на європейському континенті та його вплив на процеси європейської інтеграції, шляхи реформування європейських інституцій та значення зовнішнього фактору. Також було презентовано результати дослідження громадської думки щодо підтримки українцями вступу до ЄС, НАТО та оцінки важливості запровадження безвізового режиму з ЄС, проведеного на замовлення Уряду Канади та Міжнародного республіканського інституту (США).

ВИЙШОВ ДРУКОМ ЖУРНАЛ «НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА І ОБОРОНА» №№ 7-8, 2016, «КОНСОЛІДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: ВИКЛИКИ, МОЖЛИВОСТІ, ШЛЯХИ»

Інформуємо Вас, що вийшов друком черговий номер журналу «Національна безпека і оборона» №№ 7-8, 2016, «Консолідація українського суспільства: виклики, можливості, шляхи», підготовлений у рамках проекту «Формування спільної ідентичності громадян України в нових умовах: особливості, перспективи і виклики», який Центр Разумкова здійснює спільно з Програмою європейського партнерства МАТРА і Представництвом Фонду Конрада Аденауера в Україні.

В журналі містяться аналітичні матеріали за результатами соціологічного опитування та фокус-групових досліджень, які характеризують сприйняття громадянами окремих аспектів ідентичності, бачення підстав консолідації та ліній розмежування українського суспільства, оцінки можливих підходів до політики держави у соціокультурній сфері.

В журналі також опубліковані виступи учасників Фахової дискусії «Консолідація українського суспільства: шляхи, виклики, перспективи» (м.Київ, 16 грудня 2016р.).

Сподіваємось, що дане дослідження буде корисним для всіх, хто цікавиться процесами формування загальнонаціональної ідентичності українського суспільства, української політичної нації.

Електронну версію журналу в форматі PDF можна знайти [за посиланням](#)

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНИХ І ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА РАЗУМКОВА
Адреса: 01015, Україна, Київ, вул. Лаврська, 16
Телефон: (044) 201-11-98, факс: (044) 201-11-99
Зворотній зв'язок: newsletter@razumkov.org.ua